

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 lipca 2015 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu w XVII Wydziale Karnym-Odwoławczym

w składzie:

Przewodniczący: SSO Dariusz Kawula (spr.)

Sędziowie: SO Agata Adamczewska

SO Sławomir Olejnik

Protokolant: st. sekr. sąd. Joanna Kujawa

przy udziale Marzanny Woltmann – Frankowskiej prokuratora Prokuratury Okręgowej

po rozpoznaniu w dniu 3 lipca 2015 r.

sprawy **M. G.** oskarżonej o przestępstwo z art. 190 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k.

na skutek apelacji wniesionej przez obrońcę oskarżonej

od wyroku Sądu Rejonowego Poznań – Grunwald i Jeżyce w Poznaniu

z dnia 25 lutego 2015 roku, sygn. akt. VIII K 1527/13

1. utrzymuje zaskarżony wyrok w mocy,
2. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adw. Michała Wawrzyniaka kwotę 516,60 zł brutto tytułem kosztów pomocy prawnej z urzędu za postępowanie odwoławcze,
3. zwalnia oskarżoną M. G. od kosztów sądowych postępowania odwoławczego, w tym od opłaty za II instancję w całości.

Sławomir Olejnik Dariusz Kawula Agata Adamczewska

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 25 lutego 2015r., w sprawie VIII K 1527/13, Sąd Rejonowy Poznań – Grunwald i Jeżyce w Poznaniu **uznał oskarżonego P. G. za winnego występku: z art. 190 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k.** i za ten czyn na podstawie art. 190 § 1 k.k. wymierzył mu karę 10 miesięcy pozbawienia wolności, oraz **z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 289 § 3 k.k. i art. 160 § 1 k.k. i art. 157 § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.** i za ten czyn w myśl art. 14 § 1 k.k. w zw. z art. 289 § 3 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. wymierzył mu karę 1 roku pozbawienia wolności a na podstawie art. 46 § 1 k.k. zasądził tytułem zadośćuczynienia od oskarżonego na rzecz pokrzywdzonego B. J. kwotę 1000 zł, które to kary jednostkowe połączył na zasadzie art. 85 k.k. i art. 86 § 1 k.k. wymierzając oskarżonemu karę łączną pozbawienia wolności w rozmiarze 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności, warunkowo zawieszając jej wykonanie w myśl art. 69 § 1 i 2 k.k. w zw. z art. 70 § 1 pkt 1 k.k. na okres 5 lat tytułem próby, oddając go w tym czasie pod dozór kuratora sądowego na zasadzie art. 73 § 1 k.k.

Tym samym wyrokiem Sąd Rejonowy **uznał oskarżoną M. G. za winną popełnienia występku z art. 190 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k.** na szkodę P. H. i za ten czyn na podstawie art. 190 § 1 k.k. wymierzył jej karę 10 miesięcy pozbawienia wolności, której wykonanie w myśl art. 69 § 1 i 2 k.k. w zw. z art. 70 § 1 pkt 1 k.k. warunkowo

zawiesił na okres próby 3 lat, oddając w tym czasie oskarżoną pod dozór kuratora sądowego na zasadzie art. 73 § 1 k.k. Nadto, na podstawie art. 72 § 1 pkt 7a k.k., zobowiązano oboje oskarżonych do powstrzymania się w okresie próby od kontaktowania w jakikolwiek sposób z pokrzywdzonym P. H. i zbliżania się do niego na odległość mniejszą niż 50 metrów.

Na podstawie stosownych przepisów zasądzono od Skarbu Państwa na rzecz adw. Czesława Więckiewicza oraz adw. Michała Wawrzyniaka, kwoty odpowiednio 929,88 zł i 826,56 zł, tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej oskarżonym P. G. i M. G. z urzędu, jak również zwolniono oskarżonych w całości od zapłaty na rzecz Skarbu Państwa kosztów sądowych, w tym nie wymierzono im opłaty.

Przedmiotowy wyrok zaskarżył **apelacją obrońca oskarżonej M. G.**, kwestionując go w całości i zarzucając mu obrazę przepisów prawa materialnego poprzez błędne przyjęcie, iż zachowanie oskarżonej wypełniło znamiona przestępstwa stypizowanego w art. 190 § 1 k.k.

W konsekwencji podniesionego zarzutu, apelujący wniósł o uchylenie wyroku Sądu Rejonowego i przekazanie mu sprawy do ponownego rozpoznania.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja obrońcy oskarżonej M. G. okazała się bezzasadna i nie zasługiwała na uwzględnienie. Wyroku Sądu I instancji nie zaskarżył natomiast oskarżony P. G., ani jego obrońca, wobec czego przedmiotowe orzeczenie w odniesieniu do osoby oskarżonego uprawomocniło się.

Na wstępie należy zauważyć, iż Sąd I instancji rozważył wszystkie dowody i okoliczności ujawnione w toku przewodu sądowego, a na ich podstawie dokonał w pełni prawidłowych ustaleń faktycznych. Należycie przy tym wykazał winę i sprawstwo oskarżonej M. G., a swoje stanowisko w sposób całkowicie przekonujący umotywował w pisemnym uzasadnieniu. Uzasadnienie to jako pełne, jasne i logiczne, odpowiada wymogom z art. 424 k.p.k., umożliwiając kontrolę odwoławczą zaskarżonego rozstrzygnięcia.

Z uwagi na fakt, że skarżący nie kwestionował stanu faktycznego sprawy Sąd Okręgowy skupił się ściśle na treści zarzutu przedstawionego w apelacji. Sąd Odwoławczy jednak, odmiennie niż obrońca oskarżonej, nie dostrzegł w rozumowaniu Sądu I instancji obrazę przepisów prawa materialnego w postaci naruszenia art. 190 § 1 k.k.

W tym miejscu warto stwierdzić, że obraza prawa materialnego może polegać na błędnej wykładni zastosowanego przepisu, zastosowaniu nieodpowiedniego przepisu, a także na niezastosowaniu określonego przepisu w sytuacji, gdy jego zastosowanie jest obowiązkowe. Stylizacja przepisu art. 438 pkt 1 k.p.k. przekonuje, że ustawa nie wymaga stwierdzenia istnienia związku między naruszeniem prawa materialnego a treścią zaskarżonego orzeczenia. W ocenie ustawodawcy, z istoty prawa karnego materialnego wynika, że jego naruszenie ma wpływ na treść rozstrzygnięcia.

Obraza prawa materialnego może być przyczyną odwoławczą jedynie wtedy, gdy ma ona charakter samoistny. Orzecznictwo Sądu Najwyższego i doktryna słusznie bowiem podkreślają, że naruszenie prawa materialnego polega na jego wadliwym zastosowaniu (niezastosowaniu) w orzeczeniu, które oparte jest na trafnych i niekwestionowanych ustaleniach faktycznych. Nie można więc mówić o obrazie prawa materialnego w sytuacji, gdy wadliwość orzeczenia w tym zakresie jest wynikiem błędnych ustaleń faktycznych przyjętych za jego podstawę lub naruszenia przepisów procesowych (zob. np. wyr. SN z 23 VII 1974 r., V KR 212/74, OSNKW 1974, z. 12, poz. 233, z aprobowanymi uwagami M. Cieślaka i Z. Dody, Pal. 1974, nr 12, s. 36, i W. Daszkiewicza, PiP 1975, nr 12, s. 130; wyr. SN z 21 VI 1978 r., I KR 124/78, OSNPG 1979, z. 3, poz. 51; wyr. SN z 9 X 1980 r., Rw 342/80, OSNPG 1981, z. 8-9, poz. 103; wyr. SN z 12 X 1983 r., V KRN 213/83, OSNPG 1984, z. 4, poz. 34). Z punktu widzenia kontroli odwoławczej istotne jest więc rozróżnianie pierwotnych źródeł uchybienia i ich następstw.

Wadliwe zastosowanie (niezastosowanie) prawa materialnego może przybierać postać uchybienia odnoszącego się do: wadliwej oceny przestępności czynu (np. skazania oskarżonego, mimo że przypisany mu czyn nie zawierał znamion

przestępstwa czy też gdy ustawa określa, iż sprawca nie popełnia przestępstwa, a z drugiej strony uniewinnienia oskarżonego, mimo że przypisany mu czyn wypełnia ustawowe znamiona przestępstwa), nieprawidłowej kwalifikacji prawnej czynu (przez zastosowanie do niewadliwie ustalonego stanu faktycznego niewłaściwego przepisu), wadliwej wykładni danego przepisu (w szczególności zawierającego znamiona ocenne, np. "niebezpieczne narzędzie", "poważna szkoda"), konsekwencji prawnych czynu (np. wymierzeniu kary nie przewidzianej za dane przestępstwo, przekroczeniu ustawowych granic danego rodzaju kary lub wymierzeniu kary poza granicami sankcji przewidzianych za dane przestępstwo, nie orzeczeniu obligatoryjnego środka karnego, nie zachowaniu przepisów o granicach kary łącznej, wadliwym zastosowaniu przepisów o recydywie).

Przechodząc do meritum, należy wskazać, że przestępstwo określone w art. 190 § 1 k.k. należy do kategorii przestępstw materialnych. Do dokonania tego przestępstwa konieczne jest wystąpienie skutku w postaci wzbudzenia w zagrożonym uzasadnionej obawy, że groźba będzie spełniona. Groźba musi więc, aby przestępstwo mogło być dokonane, dotrzeć do pokrzywdzonego i wywołać u niego określony stan psychiczny. Pokrzywdzony musi więc potraktować groźbę poważnie i uważać jej spełnienie za prawdopodobne. Nie jest wymagane natomiast obiektywne niebezpieczeństwo realizacji groźby. Subiektywna obawa pokrzywdzonego i jego przekonanie o prawdopodobieństwie realizacji groźby muszą być uzasadnione, tzn. że zarówno okoliczności, w jakich groźba została wyrażona, jak i osoba groźącego robią wrażenie na obiektywnym, normalnie wrażliwym obserwatorze, iż groźba wyrażona została na serio i daje podstawy do uzasadnionej obawy. Trafnie ujął ten problem Sąd Apelacyjny w Krakowie w wyroku z dnia 04.07.2002 r. (II AKa 163/2002, KZS 2002, z. 7-8, poz. 44) stwierdzając: „Dla bytu przestępstwa z art. 190 § 1 k.k. wystarczy wykazać, iż groźba subiektywnie (w odbiorze zagrożonego) wywołała obawę spełnienia i zweryfikować to obiektywnie (przez sąd), czy zagrożony istotnie mógł w danych okolicznościach w ten sposób groźbę odebrać”.

W warunkach niniejszego postępowania wina i sprawstwo oskarżonej M. G. odnośnie występkę z art. 190 § 1 k.k. została w sposób nie budzący wątpliwości wykazana. Wypowiadane przez oskarżoną groźby dotyczące pozbawienia życia pokrzywdzonego wywołały u P. H. uzasadnioną obawę, że będą spełnione. Trzeba także pamiętać, że były wypowiadane wielokrotnie, nadto oskarżona groziła pokrzywdzonemu wspólnie i w porozumieniu z synem P. G., zaś pokrzywdzony był już w przeszłości świadkiem niekontrolowanych wybuchów złości oskarżonych. Nadto oskarżona groziła P. H. mimo uprzedniego skazania za przestępstwo z art. 190 § 1 k.k. Z w/w powodów oraz z punktu widzenia samych znamion występkę z art. 190 § 1 k.k. nie sposób bagatelizować okoliczności wcześniejszej karalności oskarżonej i to za groźby karalne. Przedmiotem dowodu mogą być wszelkie okoliczności mające znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy. Trudno, aby wyłączyć z tego kręgu informację z Krajowego Rejestru Karnego. Przy czym, wcześniejsza karalność oskarżonej nie była przedmiotem oceny wartości dowodowej wyjaśnień M. G., ale wskazywała na uzasadnioną obawę spełnienia wypowiedzianych przez nią groźb. Wbrew zatem odmiennym twierdzeniom apelującego, w ocenie Sądu Okręgowego, mimo uwzględnienia konfliktu, który ma miejsce między pokrzywdzonym, a oskarżonymi, a który wzbudza emocje po obu stronach, należy stwierdzić, iż z uwagi na agresywne i wulgarne zachowanie oskarżonej G. i jej syna, uprzednią karalność obojga oskarżonych za przestępstwa podobne, wcześniejsze incydenty, z ich udziałem, w których doszło do zaatakowania pokrzywdzonego, wreszcie fakt, że oskarżona jest osobą impulsywną i drażliwą jest wystarczającą podstawą do uznania, że zachowanie oskarżonej, co znamienne podejmowane wspólnie z będącym w sile wieku synem, który nadto przyznał się do zarzucanego mu występkę, mogło wywołać u pokrzywdzonego uzasadnioną obawę realizacji wypowiedzianych przez M. G. groźb.

Reasumując, Sąd Odwoławczy stoi na stanowisku że prawidłowe ustalenia faktyczne przyjęte przez Sąd I instancji uzasadniają ich subsumcję pod przepisy art. 190 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k.

Z uwagi na to, że apelacja obrońcy oskarżonej skierowana była przeciwko całości rozstrzygnięcia Sądu I instancji, Sąd Odwoławczy zobligowany był również do skontrolowania prawidłowości orzeczenia o karze (art. 447§1 k.p.k.). Mając na względzie dyrektywy wymiaru kary zawarte w przepisach art. 53 § 1 i 2 k.k., stwierdzić należało, iż wymierzona wobec oskarżonej kara pozbawienia wolności w rozmiarze 10 miesięcy jest adekwatna do stopnia winy i społecznej szkodliwości zarzucanego oskarżonej czynu, a Sąd Rejonowy w sposób prawidłowy rozważył zarówno okoliczności obciążające (wcześniejsza karalność oskarżonej, w tym za przestępstwo podobne, działanie w wspólnie i w porozumieniu z inną osobą, natężenie groźb i agresji słownej skierowanej do pokrzywdzonego, naganna

motywacja, która przyświecała oskarżonej i bezkrytyczny stosunek do popełnionego czynu, który odzwierciedlała postawa prezentowana przez nią w czasie procesu, negatywna opinia w miejscu zamieszkania), jak i przemawiające na korzyść oskarżonej (zdiagnozowane łagodne zaburzenia otępienne i organiczne zaburzenia osobowości). Sąd odwoławczy, podzielił także stanowisko Sądu I instancji wyrażone w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, iż w szczególności dotychczasowy sposób życia oskarżonej (w chwili popełnienia zarzucanego czynu była osobą skazaną jeden raz na karę ograniczenia wolności) pozwala w sposób przekonywujący i wiarygodny zbudować przypuszczenie, iż w wypadku warunkowego zawieszenia kary w stosunku do niej cele kary zostaną osiągnięte. Sąd II instancji pragnie zauważyć, że pobyt w zakładzie karnym nie zawsze jest konieczny, nadto jego zastosowanie niekiedy wyklucza możliwość osiągnięcia celów kary. Oskarżona ma obecnie 69 lat i do tej pory nie przebywała w warunkach izolacji więziennej, nadto cierpi na zaburzenia otępienne. W tej sytuacji, przy uwzględnieniu charakteru popełnionego czynu, jej pobyt w zakładzie karnym mógłby wywołać efekt przeciwny do zamierzonego, a mianowicie dalszą demoralizację, a także stanowić zbędne zaostrenie represji karnej. Zatem, stwierdzić należy, iż Sąd Rejonowy w sposób prawidłowy zastosował instytucję warunkowego zawieszenia wymierzonej oskarżonej kary pozbawienia wolności, określając na czas 3 lat okres próby, oddając ją jednocześnie w tym czasie pod dozór kuratora sądowego. Również w ocenie Sądu odwoławczego, ów okres czasu winien być wystarczający do zweryfikowania postawy oskarżonej w warunkach wolnościowych. Zastrzeżeń Sądu Okręgowego nie wzbudziło również rozstrzygnięcie dotyczące zobowiązania oskarżonej do powstrzymania się od wszelkich kontaktów z pokrzywdzonym, jak i zbliżania się do niego na odległość mniejszą niż 50 metrów, co miało na celu zapewnienie dodatkowego bezpieczeństwa P. H. i będzie weryfikowane na bieżąco przez kuratora sądowego.

Uwzględniając wszystkie poruszone wyżej okoliczności, Sąd Okręgowy, nie znalazł podstaw by ingerować w treść orzeczenia Sądu I instancji tak odnośnie ustaleń co do sprawstwa i zawinienia oskarżonej, jak również w zakresie kwalifikacji prawnej przypisanego jej występkę oraz należnego za to wymiaru kary. Wszystko to spowodowało, że zaskarżony wyrok został w całości utrzymany w mocy, o czym orzeczono w pkt 1 wyroku. Jak wcześniej zaznaczono, obrońca oskarżonej nie zawarł w swojej apelacji żadnych rzeczowych argumentów, które mogłyby doprowadzić do zmiany, bądź uchylenia zaskarżonego wyroku.

Nadto, Sąd Okręgowy, na podstawie § 14 ust. 2 pkt 4 i § 2 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1348 ze zm.), zasądził od Skarbu Państwa na rzecz adwokata M. W. kwotę 516,60 zł brutto (tj. 420,00 zł netto + 23% VAT w kwocie 96,60 zł) tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej oskarżonej z urzędu w postępowaniu odwoławczym (pkt 2 wyroku).

Sąd Okręgowy, w pkt 3 wyroku, na podstawie art. 624 § 1 k.p.k. i art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 23 czerwca 1973 r. (Dz. U. z 1983 r. Nr 49, poz. 223 ze zm.) o opłatach w sprawach karnych zwolnił oskarżoną od zapłaty na rzecz Skarbu Państwa kosztów sądowych za instancję odwoławczą, w tym nie wymierzył jej opłaty za II instancję.

Sławomir Olejnik Dariusz Kawula Agata Adamczewska